

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Andrzej Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Banku (...) i in., M. sprł w W. Belgia
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z udziałem zainteresowanych: Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji w W., V. w
L. (Wielka Brytania), V. w W. (Stany Zjednoczone Ameryki Północnej), Związku
Banków Polskich
o ochronę konkurencji i nałożenie kar pieniężnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 marca 2018 r.,
wniosku strony pozwanej o dokonanie wykładni wyroku Sądu Najwyższego z dnia
25 października 2017 r.

oddala wniosek

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2013 r., wydanym w sprawie o sygn. akt XVII
AmA (...), Sąd Okręgowy - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił
decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w pkt V,
odnoszącym się do kar pieniężnych nałożonych decyzją Prezesa Urzędu nr (...),
redukując ich wymiar, a w pozostałym zakresie oddalił odwołania powodów. Od
powyższego wyroku złożyło apelację 13 banków: (...), a także V. i Prezes Urzędu i
POHiD. Apelacje Prezesa Urzędu i POHiD dotyczyły części wyroku Sądu

Okręgowego odnoszącej się do redukcji wymiaru kar nałożonych na strony postępowania. Powodowie w swoich apelacjach kwestionowali wskazany wyrok w całości.

W dniu 6 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) wydał wyrok w sprawie o sygn. akt VI ACa (...), którym zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego z dnia 21 listopada 2013 r. w ten sposób, że oddalił w całości odwołania powodów od decyzji Nr (...). W kolejnym punkcie wyroku Sąd Apelacyjny oddalił wszystkie złożone przez powodów apelacje od wyroku Sądu pierwszej instancji - decyzja została prawomocnie utrzymana w pierwotnym jej brzmieniu, tj. z daty wydania, jaką był dzień 29 grudnia 2006 r.

Wobec powyższego wyroku skargę kasacyjną złożyły następujące podmioty: Bank (...), V.

Wyrokiem z dnia 25 października 2017 r. Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną V. w L., uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego oraz zasądził od V. na rzecz Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji kwotę 1.080 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

W dniu 9 stycznia 2018 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo, w którym Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 352 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. wniósł o rozstrzygnięcie wątpliwości wynikających z wykładni wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2017 r. w sprawie o sygn. akt III SK 38/16, poprzez sprecyzowanie czy powyższy wyrok znajduje zastosowanie do następujących powodów: Banku (...), wobec których skarga kasacyjna nie została przyjęta do rozpoznania, a jeśli tak to w jakim zakresie.

W uzasadnieniu podano, iż wątpliwości pozwanego budzi ewentualne zastosowanie orzeczenia Sądu Najwyższego wobec innych podmiotów, niż te które skutecznie wystąpiły ze skargą kasacyjną w sprawie, i jego zakres. Skargi kasacyjne Bank (...) nie zostały przyjęte do rozpoznania. Trzy ze wskazanych banków (oprócz H. S.A.) nie wystąpiły z apelacją od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 listopada 2013 r., sygn. akt

XVII AmA (...). Powstaje więc na tle ww. stanu sprawy wątpliwość jak rozumieć postanowienie Sądu Najwyższego o odmowie przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych w kontekście wyroku tegoż Sądu, eliminującego z obrotu prawnego wyrok Sądu Apelacyjnego, na podstawie którego zwiększony został wymiar kary dla ww. podmiotów do pierwotnie orzeczonej w decyzji Prezesa Urzędu Nr (...) wysokości. Zdaniem wnioskodawcy wyjaśnienie powyższych wątpliwości pozwoliłoby na ocenę, czy podmiotom tym należy się zwrot kary zasądzonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który został uchylony przez Sąd Najwyższy, jak to ma miejsce w przypadku podmiotów, które skutecznie wystąpiły ze skargą kasacyjną, wnosząc uprzednio apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Reasumując, zdaniem wnioskodawcy należy postawić pytanie, czy mimo odmowy przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych Banku (...), wyrok Sądu Najwyższego obejmuje swoim zakresem również te banki, wobec uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w całości. Wyjaśnienie zakresu zastosowania wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2017 r. ma według wnioskodawcy zasadnicze znaczenie dla oceny zasadności egzekwowania przez Prezesa Urzędu orzeczeń wydanych w sprawie (w tym decyzji Prezesa Urzędu), na którym ciążyą wymogi ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności na naruszenie dyscypliny finansów publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1311), a po stronie powodów dochodzenia zwrotu nadpłaty tytułem uiszczonych kar pieniężnych, w związku z uchyleniem wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 6 października 2015 r. Ponadto, stanowić będzie nieocenioną wskazówkę co do zakresu orzekania dla sądów rozpatrujących w przyszłości przedmiotową sprawę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 352 zdanie 1 k.p.c. sąd, który wydał wyrok, rozstrzyga postanowieniem wątpliwości co do jego treści. Zgodnie z tym przepisem, konieczność dokonania wykładni wyroku zachodzi wówczas, gdy jego treść została sformułowana w sposób niejasny, uniemożliwiający jednoznaczne rozumienie tekstu. Wykładni podlega zarówno sentencja wyroku, jak i jego uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2013 r., I UZ 6/11, Legalis nr 747332). Potrzeba wykładni może być wynikiem zastosowania wadliwych lub nie

dość precyzyjnych sformułowań (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2004 r., III AO 9/03, Legalis nr 208056).

W sprawie niniejszej sentencja wyroku jest jasna i nie budzi wątpliwości. W orzeczeniu tym wymienione zostały również m.in. strony postępowania, podmioty, które złożyły skargi kasacyjne inicjujące postępowanie zakończone przedmiotowym orzeczeniem, a także jego przedmiot. Uzasadnienie wyroku także zostało sporządzone w przejrzystej formie - należyście wyjaśnia zatem motywy, którymi kierował się Sąd przy jego wydaniu. Nie można w omawianym przypadku mówić o posłużeniu się przez Sąd niejasnymi sformułowaniami, które mogłyby budzić wątpliwości co do rozstrzygnięcia. Jeżeli mimo powyższego takie wątpliwości pojawiły się u wnioskodawcy, to podkreślenia wymaga, iż nie wynikły one z niewłaściwego sformułowania wyroku czy jego uzasadnienia, ale z niezawinionego przez Sąd braku zrozumienia istoty orzeczenia przez wnioskodawcę. Już choćby z tego względu przyjąć należy, iż przedmiotowy wniosek o dokonanie wykładni orzeczenia nie zasługuje na uwzględnienie.

Przechodząc dalej zważyć trzeba, iż Sąd Najwyższy sporządzając uzasadnienie w niniejszej sprawie nie był w żaden sposób zobligowany do opisania kwestii, o którą zapytał Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we wniosku o wykładnię orzeczenia. Mając na względzie przedmiot tego postępowania, formułowanie swego rodzaju dalszych instrukcji działania dla stron postępowania w razie wystąpienia różnorodnych sytuacji, byłoby zbyt daleko idące. Jak już zaś wyżej wskazano, sentencja wyroku – w pełni klarowna - została kompleksowo uzasadniona. Natomiast zakres podmiotowy postępowania kasacyjnego oraz powiązany z nim zakres obowiązywania wydanego w jego wyniku wyroku (do których zdaje się sprowadzać pytanie wyartykułowane we wniosku o wykładnię orzeczenia), został już opisany w różnego rodzaju opracowaniach naukowych i nie stanowi kwestii indywidualnie związanej z wydanym orzeczeniem. Oznacza to, że do wyjaśnienia istoty tegoż zakresu nie jest potrzebne dokonanie wykładni przez Sąd.

Mimo tego można oczywiście przypomnieć, że za uczestników postępowania kasacyjnego uważa się strony będące podmiotami postępowania apelacyjnego, o

ile skarga obejmuje dotyczącą ich część wyroku (J. Gudowski, w: T. Ereciński (red.) i inni, *System Prawa Procesowego Cywilnego. Środki zaskarżenia. III cz. 2*, Lexis Nexis, wyd. 1, Warszawa 2013, s. 1043). W razie niestwierdzenia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy wydaje postanowienie o odmowie jej przyjęcia do rozpoznania, które kończy postępowanie kasacyjne w stosunku do strony, której wskazane postanowienie dotyczy (T. Ereciński, w: T. Ereciński (red.) i inni, *System Prawa Procesowego Cywilnego. Środki zaskarżenia. III cz. 2*, Lexis Nexis, wyd. 1, Warszawa 2013, s. 1032). Jednocześnie w piśmiennictwie wskazuje się jednakże, iż pewne wątpliwości budzi możliwość zastosowania w postępowaniu kasacyjnym przepisu art. 378 § 2 w zw. z art. 398²¹, tj. rozpoznania z urzędu skargi także na rzecz współuczestników, którzy wyroku nie zaskarżyli, gdy będące przedmiotem zaskarżenia prawa lub obowiązki są dla nich wspólne (J. Gudowski, w: T. Ereciński (red.) i inni, *System Prawa Procesowego Cywilnego. Środki zaskarżenia. III cz. 2*, Lexis Nexis, wyd. 1, Warszawa 2013, s. 1043-1044). Przy tym do kręgu podmiotów, które wyroku nie zaskarżyły, zasadniczo zaliczyć można także podmioty, których skargi kasacyjne, choć złożone, nie zostały przyjęte do rozpoznania, a więc nie wywołały żadnych dalszych skutków w postępowaniu kasacyjnym. Brak byłoby bowiem podstaw do stawiania stron, które poczyniły próbę zaskarżenia prawomocnego orzeczenia – jakkolwiek bezskuteczną – w mniej korzystnym położeniu aniżeli stron, które takiej próby w ogóle nie podjęły (analogiczny pogląd odnośnie braku wniesienia innego środka zaskarżenia, jakim jest apelacja, jego cofnięcia i umorzenia postępowania apelacyjnego zaprezentował T. Wiśniewski, w: T. Ereciński (red.) i inni, *System Prawa Procesowego Cywilnego. Środki zaskarżenia. III cz. 1*, Lexis Nexis, wyd. 1, Warszawa 2013, s. 275). Odnośnie powyższego w piśmiennictwie zaprezentowana została konkluzja stanowiąca, iż ze względu na imperatywne brzmienie art. 398¹³ k.p.c., stanowiącego o rozpoznaniu sprawy przez Sąd Najwyższy w granicach zaskarżenia, przez które trzeba rozumieć także granice podmiotowe, a także w granicach podstaw, a nadto ze względu na ochronę prawomocności orzeczeń, należałoby zaniechać stosowania regulacji z art. 378 § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym i tym samym poszerzania jego zakresu podmiotowego.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

